

Kommunikationsplan: Kommunikation i samband med enskild naturvårdsbränning

[Utdrag ur Kommunikationsplattformen ”Skogen måste brinna för att inte arter ska försvinna! Plattform för kommunikation av naturvårds-bränning. Version 1.0”]

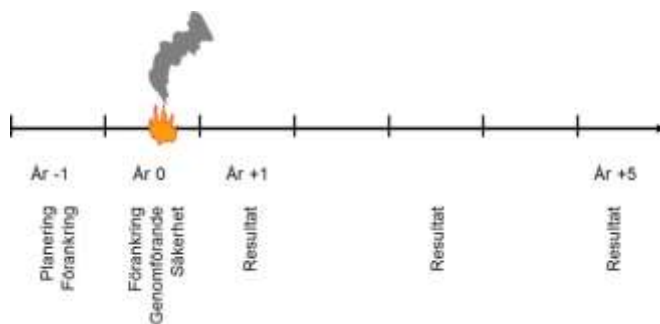
Kommunikation i samband med en enskild bränning börjar i och med att ett objekt väljs för bränningsplanering (Figur 2). Redan året innan en bränningsinsats utförs kan berörd allmänhet (grannar, markägare, med flera) behöva kontaktas. Också kontakter med räddningstjänsten behövs redan i inledningen av bränningsplaneringen. Kommunikationsplanen för en enskild bränning utgörs till stor del av ”checklistor” där mer eller mindre standardiserade budskap ska förmedlas till olika mottagare vid bestämda tidpunkter. Detta avsnitt beskriver vad sådana checklistor ska innehålla. Varje bränning är dock unik, och inför varje bränningsinsats ska kommunikationsplaneringen ske utifrån de målgrupper, syften och risker som finns i det enskilda fallet.

Huvuddelen av kommunikationen sker dagarna runt själva bränningsinsatsen. Det är dock viktigt att också kommunicera utfallet av bränningsinsatsen, till exempel i form av offentliggörande av inventeringsrapporter och guidade turer i det brända objektet under åren efter en bränning. I vissa fall kan även guidade turer innan en bränning vara nödvändiga för att sprida budskapet om hur en lång frånvaro av brand påverkat naturvärdena negativt i ett område.

Kommunikationsplanen upprättas av länsstyrelsen och ska delges berörda räddningstjänst(er) och SOS alarm.

Kommunikationsplanen avslutas med exempel på:

- Samråd med kommun
- Radiomeddelande
- Anslag med information till allmänheten före naturvårdsbränning
- Platsinformation före naturvårdsbränning
- Information länsstyrelsens intranät bränningsdagen
- Pressmeddelande
- Platsinformation efter naturvårdsbränning

Figur 2: Kommunikationen i samband med en enskild bränning börjar redan året före bränningen och sträcker sig flera år framåt i tiden efter utförd bränningsinsats.

Länsstyrelserna

MÅLGRUPPER

- Allmänheten: närboende, angränsande markägare, trafikanter på större vägar, den lokala allmänheten, allmänheten i övrigt och intresserade personer ur nyckelgrupper (ex skogsbolag, naturguider, kommunekologer, biologer m fl.).
- Berörda räddningstjänster
- Deltagare vid bränningen (bränningsmanskaper)

SYFTE MED KOMMUNIKATIONEN

Kommunikationen i denna plan syftar till att:

- Undvika belastning av SOS och räddningstjänst
 - genom att minska antalet falsklarm på grund av att allmänheten ser rök från bränningen
- Undvika att människor eller miljö skadas vid bränningen
 - genom att avråda intresserad allmänhet från att söka sig till området
 - genom åtgärder som gör att tillfartsvägar inte blockeras av allmänhetens fordon
 - genom att alla som ingår i bränningsmanskaper kan kommunicera med bränningsledningen
- Undvika att människor skadas i trafiken
 - genom att informera trafikanter att de kan störas av rökutveckling med ökad olycksrisk om de inte tar hänsyn till den begränsade sikten
- Undvika onödig oro
 - genom att informera om bränningen och de säkerhetsåtgärder som vidtas; vissa personer kan känna stark oro av röklukt och vetskapen om att det bränns skog i närheten
- Förebygga negativa känslor
 - genom att informera om de positiva värden som uppstår vid en naturvårdsbränning
 - genom att klargöra syftet med naturvårdsbränningen
- Folkbilda
 - genom att informera om brandens betydelse i skogsekosystemet
 - genom att erbjuda guidningar i bränningsobjektet där allmänheten får se resultatet från bränningen och de återskapade naturvärdena

VAD VILL VI ATT MOTTAGAREN SKA TÄNKA/KÄNNA/TYCKA/GÖRA OCH KOMMA IHÅG?

Allmänheten ska:

- känna sig trygg
- hålla sig på behörigt avstånd från bränningen
- ta hänsyn i trafiken
- ha en förståelse för åtgärdens genomförande
- låta bli att i onödan ringa SOS eller räddningstjänsten

Länstyrelserna

Räddningstjänsten ska:

- känna sig välinformerad om hur bränningen ska genomföras och vilka insatser länsstyrelsen genomfört för information och säkerhet,
- känna sig välinformerad om hur läget är vid bränningen, till exempel när bränningen är på gång, när det är tänt, när elden är släckt, när efterbevakning pågår.

Bränningsmanskaper ska:

- känna sig trygga
- känna sig välinformerade om hur läget är vid bränningen
- snabbt få den information som behövs för att kunna göra sitt jobb och bidra till en säker och resurseffektiv bränningsinsats

Mottagarna ska generellt tycka:

- att länsstyrelsen gjort vad som är rimligt för att alla ska känna sig välinformerade.
- att kommunikationen med länsstyrelsen, när det gäller naturvårdsbränning, sker med god framförhållning, öppenhet och ömsesidig respekt för de inblandade parternas ansvars- och kompetensområden.
- att länsstyrelsen genomför naturvårdsbränningen på rätt plats och på ett resurseffektivt, kompetent och ansvarsfullt sätt.

HUR KAN VI VETA ATT VI LYCKATS MED VÅRT BUDSKAP?

Efter bränningsinsatsen ska kommunikationen inom denna kommunikationsplan följas upp och utvärderas. Exempel på frågor som ska ställas är:

- Uppstod några kritiska situationer på grund av allmänhetens beteende vid bränningen? (Blockerade vägar, allmänhet ”springande i skogen”, trafikproblem, etc.)
- Har SOS alarm upplevt ”onödigt” många telefonsamtal?
- Har radions trafikredaktion upplevt ett onödigt högt tryck?
- Har allmänhet hört av sig till Länsstyrelsen med klagomål? Vilka klagomål?
- Fick informationen avsedd effekt?
- Uppstod några kritiska eller irriterande situationer på grund av hur kommunikationen inom bränningsmanskaper fungerade?
- Vad fungerade bra? Varför fungerade det bra? Hur kan vi se till att det som fungerade koms ihåg till nästa bränning?
- Vad kan göras bättre nästa gång? På vilket sätt?
- Om allt fungerade bra – var det på grund av en bra genomförd kommunikation eller på grund av tur?

VAD VILL MOTTAGAREN VETA? VAD BEHÖVER MOTTAGAREN BLI INFORMERAD OM?

- Den del av allmänheten som är direkt berörd av bränningen är mycket intresserad av att så tidigt som möjligt få exakt information om exakt när bränning kommer att ske. Eftersom denna fråga är omöjlig att svara på i god tid innan, är en del av kommunikationens uppgift att förklara att bränning kan ske med kort varsel.
- Allmänheten behöver få information om var man får och var man inte får vistas av säkerhetsskäl. De som trots allt kommer till området måste få information om vad som är på gång, var de får och inte får ställa bilar, samt var de inte får befinna sig i terrängen.

Länstyrelserna

VAD KAN HINDRA BUDSKAPET FRÅN ATT NÅ FRAM? MOTSTRIDIGA BUDSKAP?

- Semestertid innebär att fritidshusägare kan vara tillresta. Dessa kan vara svåra att få tag på, både i god tid innan bränning och i samband med bränningstillfället. Ännu mer komplicerat är att informera personer som tillfälligt hyr en sommarstuga, till exempel utländska turister.
- Markägare i närheten kommer att vara oroliga för sin skog och reagerar troligtvis negativt.
- Jägare kan vara negativa till en sotig jaktmark, men positiva till ökad mängd vilt i lövuppslaget efter en brand.
- Den ”skattebetalande allmänheten” kommer att ifrågasätta om uppbränning av skog är bra användning för skattepengarna eller om det bara är lekstuga för biologer.
- Kringboende kommer att reagera negativt på brandrök (oro i största allmänhet samt röklukt).
- Särskilt i närheten av ”brandrotationsområden” finns det risk att allmänheten kommer att upprepade gånger drabbas av röklukt och avstängda vägar, eftersom vi där kommer att vilja bränna ofta i samma trakt/naturresevat. Detta kan skapa en negativ inställning till naturvårdsbränning. Bra genomförda bränningar och en god kommunikation motverkar detta.
- Radiokommunikation med ”jaktradio” kan störas av att allmänheten har tillgång till samma frekvenser. Troligen är detta ett mindre problem eftersom brännings säsongen inte nämnvärt överlappar med jaktsäsongerna i skogsmark.
- Kommunikationsradioapparater (”jaktradio”) har en begränsad räckvidd på ner mot 1-3 km i kraftigt kuperad terräng.
- Olika kommunikationsradioapparater använder olika frekvensområden och kanaler. Kommunikation mellan frekvenserna och kanalerna är inte möjlig. Alla måste därför kontrollera att man hör varandra innan bränningen börjar. Det är också viktigt att alla har fullständig kontroll över hur radioutrustningen fungerar med frekvenser, kanaler, pilottoner, anropssätt, reservbatterier, etcetera.
- Kommunikation med mobiltelefon inom bränningsmanskaper och gentemot SOS/räddningstjänsterna är beroende av att det finns täckning från de mobiloperatörer som personalen nyttjar.
- Eftersom allmänheten har tillgång till kommunikationsradiofrekvenserna är det viktigt att hålla sträng radiodisciplin och undvika intern jargong eller skämt som kan missuppfattas.

VID VILKA TIDPUNKTER BEHÖVER MÅLGRUPPEN INFORMERAS? UPPREPADE GÅNGER?

- Bränning genomförs ofta under semestertid, vilket kan innebära att det är svårt att få tag på (bortresta) grannar. De som är bortresta under bränningen har inte ont av den, men de som är borta strax innan kan komma hem och uppleva att de fått informationen för sent. Det är därför viktigt att informera om att det kan bli av redan tidigt på året.
- Guidade turer i det brända området bör genomföras året efter bränningen och sedan med något års mellanrum.
- I övrigt bör informationen ske vid de tillfällen som anges i nedanstående tabeller.

BUDSKAP

- Naturvårdsbränning behövs för att bevara skogsmiljöer och de arter som lever där.
 - ”Skogen behöver brinna för att inte arter ska försvinna”
 - ”Just här bränner vi för att: ...” (tydlig beskrivning av syftet med den enskilda bränningsinsatsen på just denna plats)

Länstyrelserna

- ”Så här har naturen reagerat på bränningen...” (guidade turer efter bränning)
- Naturvårdsbränning är en legitim verksamhet med stöd i EU-direktiv och svensk lagstiftning.
- Naturvårdsbränning kan genomföras med hög säkerhet i planering och utförande.
 - ”Elden är kontrollerad”
 - ”Ring inte SOS alarm”
 - ”Besök inte bränningsområdet eftersom du kan skadas och försvåra arbetet eller försvåra framkomligheten för eventuella räddningsfordon”
 - ”Just nu är läget som följer... (bränning i morgon, nu tänder vi, nu efterbevakar vi, etc.)”
 - Efter bränning – Varning för fallande träd!

VILKA ÄR BÄSTA KANALER OCH TIDPUNKTER FÖR INFORMATIONEN?

Förslag på lämpliga tidpunkter och förmedlingssätt för olika delar av informationen kring en enskild bränningsinsats finns sammanfattat i tabellerna nedan.

Rutiner för anmälan om naturvårdsbränning till räddningstjänster och SOS alarm kan skilja mellan länen. Följ den rutin som gäller i ditt län.

KOSTNADER OCH TIDSSKATTNING FÖR INFORMATIONENSINSATSEN

Kommunikation i samband med planering av en bränning (förberedande kontakter med räddningstjänst, utskick till allmänhet, intervjuer i media, etc) beräknas sammanlagt ta cirka 3 arbetsdagar.

Om man räknar med två guidade turer efter en bränning tar det ungefär 2 arbetsdagar, om man också räknar med förberedelser och restid.

Kommunikationen under själva bränningsinsatsen tillkommer. Att bränningsledaren håller kontakt med räddningstjänst, SOS, brandflyg, trafikradio, med mera ingår i arbetstiden för bränningsledaren, som antingen kan vara länstyrelsepersonal eller konsult/entreprenör.

Budgetera således ungefär 5 arbetsdagar per objekt för kommunikationsinsatser utöver vad som rimligen ingår själva bränningsdagen.

Skyltar för enskild bränning är ingen stor kostnad, eftersom det handlar om tillfälliga skyltar som bara skrivs ut på papper och lamineras på kontoret.

Tänk på att illustrationer och fotografier som används i informationsmaterial kan omfattas av upphovsrätt och därmed vara förknippade med kostnader för användande.

TABELL 1. FÖRBEREDANDE KOMMUNIKATION (UPP TILL 6-8 MÅNADER INNAN BRÄNNING)

Informationsmottagare	Typ av information	Ansvarig	Informationskanal	Tidpunkt	Datum
Kommunen (Miljö & hälsa, Kommunledning) Eventuell annan samrådsmyndighet Angränsande län och/eller kommuner	Samråd om den planerade naturvårdsbränningen. Allmänt om brandekologi. Information om att mer information kommer att gå ut via lokalradio och kommunikation med Rtj + SOS.	Länsstyrelsen Förvaltaren Entreprenören	Möte, post,e-post, tele	Minst 1 månad innan brandsäsongen börjar	
Räddningstjänsten SOS-alarm Brandflyg	Anmälan om naturvårdsbränning	Länsstyrelsen Förvaltaren	E-post, post eller telefon	Före brännings-säsong	
Allmänheten: boende i närområdet & angränsande markägare	Allmän information om bränningen, samt var och när bränning kommer att ske. Information om att mer information kommer att gå ut via lokalradio.	Länsstyrelsen Förvaltaren	Markägarmöte, informationsbrev, annons i lokaltidning	Före brännings-säsong	
Länsstyrelsen internt	Allmän information om bränningen, samt var och när bränning kommer att ske. Information om att mer information kommer att gå ut via lokalradio.	Förvaltaren	Intranätet, möte, mail	Före bränning	
Allmänheten	Information om mål med bränningen och om hur den kommer att gå till.	Länsstyrelsen Förvaltaren	Lokalmedia – tidningar, tv & radio.	Före bränning	

Länsstyrelserna

	Information om rökspridning och att brandflyg är uppe.		Pressmeddelande, presskonferens, annons i lokaltidning, lokalradio.		
Allmänheten (närboende)	Varför behöver skogen brinna just det här objektet?	Länsstyrelsen Förvaltaren	Guidning i brandobjektet	Före bränning	
Allmänheten	<p>"Skogen behöver brinna om inte arter ska försvinna!"</p> <p>Naturvårdsbränning behövs för att bevara skogsmiljöer och de arter som lever där.</p> <p>Naturvårdsbränning är en legitim verksamhet med stöd i EU-direktiv och svensk lagstiftning.</p> <p>Naturvårdsbränning kan genomföras med hög säkerhet i planering och utförande.</p> <p>Naturvårdsbränning är ett resurseffektivt sätt att förvalta vissa typer av skyddad skog.</p>	Länsstyrelsen Förvaltaren	Utställningar, naturrum, naturstigar, foldrar, informationsdagar, sociala medier	Alltid	

Länsstyrelserna

TABELL 2. KOMMUNIKATION BRÄNNINGSDAGEN OCH UNDER PÅGÅENDE BRÄNNING/EFTERBEVAKNING

Informationsmottagare	Typ av information	Ansvarig	Informationskanal	Tidpunkt	Datum
Länsstyrelsen internt	Allmän information om bränningen samt var och när bränning kommer ske. Information kommer gå ut via lokalradio. TIB får kopia på anmälan	Länsstyrelsen Förvaltaren	Intranätet, möte, mail	Bränningsdagen	
SOS-alarm	Information om antändning (var och när). Förväntad rökspridning.	Bränningsledaren	Telefon	Bränningsdagen (ofta morgonen)	
Räddningstjänsten	Information om antändning.	SOS-alarm eller Bränningsledaren	Telefon	Bränningsdagen	
Allmänheten lokalmedia – tidningar, tv & radio	Information om mål med bränningen och om hur den kommer att gå till. Information om rökspridning och att brandflyg är uppe.	Länsstyrelsen Förvaltaren	Pressmeddelande, presskonferens annons i lokaltidning, lokalradio	Bränningsdagen	
Boende i närområdet	Information att bränning startar, rökutveckling kan förväntas även veckan efter eller längre. Besök inte bränningsområdet. Individuellt anpassad information till personer som särskilt bitt om det (astmatiker, hästågare, etc.)	Länsstyrelsen Förvaltaren	Anslag på lokala samlingspunkter, lokalradio, info i brevlåda Personlig kontakt via telefon.	Bränningsdagen	

Länsstyrelserna

Allmänheten & trafikanter via lokalradion/trafikmeddelande	Information att bränning kommer ske, rökutveckling kan förväntas. Var och när så att ett meddelande kan sändas regelbundet under bränningsdagen. Information om rökspridning och att brandflyg är uppe.	Länsstyrelsen Förvaltaren	Telefon eller mail till lokalradion (trafikmeddelande)	Bränningsdagen Innan antändning Vid antändning Om rökspridning ändras	
Brandflyg	Information var och när antändning sker.	SOS-alarm eller Bränningsledaren	Telefon, radio	Kontakt under bränning	
Allmänheten	Naturvårdsbränning pågår - gå inte längre!	Länsstyrelsen Förvaltaren	Varningsskylt, vägbommar	Bränningsdagen till och med avslutad efterbevakning	
Intresserade personer Grannlän Skogsbolag	Information om hur en naturvårdsbränning går till	Länsstyrelsen Förvaltaren	Deltagande vid bränning	Bränningsdagen	
Bränningsmanskapat	Information som krävs för personalsäkerhet. Information som krävs för brännings genomförande.	Samtliga deltagare i bränningsinsatsen.	Kommunikationsradio, mobiltelefoner	Bränningsdagen Under efterbevakningen	

Länsstyrelserna

TABELL 3. KOMMUNIKATION EFTER AVSLUTAD BRÄNNING OCH EFTERSLÄCKNING

Informationsmottagare	Typ av information	Ansvarig	Informationskanal	Tidpunkt	Datum
SOS-alarm	Information om att bränningen/eftersläckningen är avslutad.	Bränningsledaren	Telefon	När området är avbränt Efter avslutad eftersläckning	
Räddningstjänsten	Information om att bränningen/eftersläckningen är avslutad.	SOS-alarm eller Bränningsledaren	Telefon	När området är avbränt Efter avslutad eftersläckning	
SOS alarm	Information om att efterbevakning är avslutad.	SOS-alarm eller Efterbevakningsledaren	Telefon	När brännan är kall (ca 3 dagar efter sista rök)	
Räddningstjänsten	Information att efterbevakning är avslutad.	Efterbevakningsledaren	Telefon	När brännan är kall (ca 3 dagar efter sista rök)	
Länsstyrelsen internt/TIB	Information om att allt gått bra			När brännan är kall (ca 3 dagar efter sista rök)	
Allmänheten	Naturvårdsbränning har genomförts för naturskogens skull – varning för fallande träd!	Länsstyrelsen Förvaltaren	Varningsskylt vid bränningsobjektet, tillfartsvägar, p-platser	När brännan är kall (ca 3 dagar efter sista rök)	

Länsstyrelserna

TABELL 4. EFTER AVSLUTAD BRÄNNINGSINSATS (1-5-10-20 ÅR EFTER BRÄNNINGSINSATS)

Informationsmottagare	Typ av information	Ansvarig	Informationskanal	Tidpunkt	Datum
Allmänheten (närboende, övrig intresserad allmänhet)	Varför behöver skogen brinna ibland?	Länstyrelsen Förvaltaren	Guidning i brandobjektet	Efter genomförd bränning	
Allmänheten	"Skogen behöver brinna om inte arter ska försvinna!" Naturvårdsbränning behövs för att bevara skogsmiljöer och de arter som lever där. Naturvårdsbränning är en legitim verksamhet med stöd i EU-direktiv och svensk lagstiftning. Naturvårdsbränning kan genomföras med hög säkerhet i planering och utförande. Naturvårdsbränning är ett resurseffektivt sätt att förvalta vissa typer av skyddad skog.	Länstyrelsen Förvaltaren	Utställningar, naturrum, naturstigar, foldrar, informationsdagar	Alltid	